

Sygn. akt IX Ca 91/15 upr.

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodnicząca:	SSO Bożena Charukiewicz,
-----------------	--------------------------

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2015 r. w Olsztynie,

na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G.,

przeciwko S. W.,

o zapłatę,

na skutek apelacji powoda od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt X C 1180/14 upr.,

p o s t a n a w i a :

I. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie;

II. nie obciążać pozwanego kosztami procesu na rzecz powoda za instancję odwoławczą.

Sygn. akt IX Ca 91/15 upr.

UZASADNIENIE

Powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. W. kwoty 3.062,70 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że nabył od pierwotnego wierzyciela (...) Bank S.A. wierzytelność wobec pozwanego z tytułu zawartej umowy bankowej – pożyczki z dnia 19 lutego 2009 roku. Wobec niewywiązania się pozwanego z obowiązków umownych pierwotny wierzyciel przelał wierzytelność na powoda.

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie pomimo prawidłowego zawiadomienia o rozprawie.

Pismem procesowym z dnia 12 sierpnia 2014r. powód cofnął pozew i wniósł o zwrot połowy uiszczonej opłaty od pozwu (k.24).

Wyrokiem zaocznym z dnia 7 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił powództwo.

W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że powód nie przedstawił jakiegokolwiek dowodu na okoliczność nie tylko daty i przyczyny ewentualnego rozwiązania umowy pomiędzy pozwanym a (...) Bankiem S.A. w W., a także nawet zawarcia umowy bankowej z pozwanym. Zdaniem Sądu I instancji nie było możliwe ustalenie istnienia po stronie pozwanego wymagalnego zadłużenia wobec powoda lub wobec któregośkolwiek z jego poprzedników prawnych.

Sąd I instancji przyjął, że nie stanowił dowodu w sprawie także wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda. W ten sposób powód, według Sądu, nie wykazał również skutecznego nabycia jakiegokolwiek wierzytelności od (...) Bank S.A. w W., a więc swojej legitymacji czynnej. Nie przedstawił ani umowy cesji, ani innego dokumentu na okoliczność nabycia ewentualnej wierzytelności wobec pozwanego. Sąd Rejonowy podał jednocześnie, że nie można było w przedmiotowej sprawie uznać, iż strona pozwana nie przedstawiając konkretnych dowodów na poparcie swojego stanowiska w rzeczywistości uznała powództwo. Powód był w sprawie reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego i winien on przejawiać, chociaż minimum staranności w wykazaniu zasadności powództwa. Zdanie się powoda na niezaprzeczenie merytorycznie poparte jego twierdzeń przez pozwanego nie zwalniało go od wykazania, chociaż minimum okoliczności wskazujących na zasadność żądania. Stosownie do treści powoływanego już art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Zdaniem Sądu I instancji nie zajęcie w sprawie stanowiska przez stronę pozwaną nie zwalnia powoda z dowiedzenia zasadności faktycznej i prawnej swojego powództwa, ponieważ zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c., warunkiem wydania wyroku zaoczego w wypadku niestawiennictwa pozwanego na rozprawie i nie podjęcia obrony, jest przyjęcie za prawidłowych twierdzeń powoda, niebudzących uzasadnionych wątpliwości w świetle okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych.

W tych warunkach, zdaniem Sądu Rejonowego, powództwo podlegało oddaleniu, jako nieudowodnione.

Sąd Rejonowy wskazał dodatkowo, iż na podstawie art. 203 § 4 k.p.c. uznał cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia za niedopuszczalne, ponieważ było sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i zmierzało do obejścia prawa. Sąd ten uznał, iż okoliczność, że w przedmiotowej sprawie powód cofa pozew ale bez zrzeczenia się roszczenia wskazuje, iż będzie próbował skierować sprawę do innego Sądu Rejonowego, w którym jego żądania nie poparte dowodami będą uwzględnione. Ponadto, w ocenie Sądu Rejonowego, konstatacja o próbie skierowania sprawy do innego Sądu Rejonowego jest tym bardziej słuszna, że powód pozywa osoby pochodzące niemal z drugiego końca Polski, licząc na ich niewiedzę prawniczą oraz rezygnację ze stawienia się w Sądzie w związku z kosztami dojazdów. W ten sposób wywiera na nich presję co do niepodjęcia obrony w sprawie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód, zaskarżając go w całości. Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- 1) naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i całkowite pominięcie faktu, że w piśmie z dnia 12 sierpnia 2014 roku powód złożył oświadczenie o cofnięciu pozwu, co w realiach niniejszej sprawy winno skutkować umorzeniem postępowania,
- 2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 203 § 1 k.p.c. poprzez jego pominięcie wobec wydania wyroku oddalającego powództwo podczas gdy z przepisu wynika wprost, że pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa,
- 3) naruszenie prawa procesowego tj. art. 203 § 4 k.p.c. poprzez jego zastosowanie mimo, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodziła żadna przesłanka wskazana w omawianym przepisie,
- 4) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania podstawy prawnej oraz dostatecznego wyjaśnienia motywów jakimi Sąd kierował się przy ostatecznym uznaniu cofnięcia pozwu za niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania wobec uprzedniego cofnięcia pozwu w sprawie i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sprawa niniejsza toczyła się w postępowaniu uproszczonym, dlatego uzasadnienie Sądu II instancji ma formę wynikającą z treści art. 505¹³ § 2 k.p.c.

Wszystkie zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego były uzasadnione, bowiem zastosowanie art. 203 § 4 k.p.c., w miejsce art. 203 § 1 k.p.c. miało wpływ na wynik rozstrzygnięcia.

Sąd I instancji przez wydanie wyroku oddalającego powództwo w niniejszej sprawie, w sytuacji cofnięcia pozwu przez powoda, rażąco naruszył przepis art. 203 § 2 k.p.c. stanowiący, iż pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa.

Sąd Rejonowy naruszył także przepis art. 203 § 4 k.p.c. poprzez niezasadne uznanie, iż dokonane przez powoda cofnięcie pozwu uznać należy za niedopuszczalne z uwagi na to, iż okoliczności sprawy wskazują, że czynność ta sprzeczna jest z zasadami współżycia społecznego i zmierza do obejścia prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczności tej sprawy, nie wskazują, aby przedmiotowa czynność cofnięcia pozwu była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego albo zmierzała do obejścia prawa. Wobec tego nie sposób było podzielić stanowiska Sądu Rejonowego, iż cofnięcie w niniejszej sprawie pozwu uznać należało za niedopuszczalne.

Ustawodawca, dając stronom możliwość decydowania o wszczęciu i przebiegu postępowania przez podejmowanie czynności procesowych, pozostawia im jednocześnie prawo do ich odwoływania. Mogą to czynić tak długo, dopóki nie osiągną skutku w postaci prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu. Obowiązany jest jednak zawsze dokonać oceny, czy w świetle zgromadzonego materiału procesowego czynności wymienione w art. 203 § 4 k.p.c. nie są sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub czy zmierzają do obejścia prawa.

Zgodzić się należy z apelującym, iż ingerencja Sądu w przedmiocie decyzji powoda o cofnięciu pozwu winna być umiarkowana. Powód jest bowiem „gospodarzem procesu” i to on decyduje, czy chce ten proces prowadzić dalej, czy też nie. Cofnięcie pozwu stanowi wyraz rezygnacji strony z poszukiwania ochrony własnego roszczenia. Jest przejawem odwołalności czynności procesowych i działaniem strony realizującej procesowe uprawnienie do pozbawienia własnej czynności procesowej jej skuteczności prawnej. Stanowi ono zatem realizację zasady dyspozycyjności i oznacza rezygnację powoda z rozpoznania określonego żądania w danym procesie. Ma ono doniosłe skutki procesowe, w tym także dotyczące sfery prawnej drugiej strony procesu.

Oświadczenie o cofnięciu pozwu, dokonane do rozpoczęcia rozprawy, bądź połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, nie wymaga zgody drugiej strony ani sądu - jego skuteczność nie jest od takiej zgody uzależniona. Oświadczenie to wywiera skutek z momentem jego złożenia, co oznacza, że nie istnieje już przedmiot żądania ani przedmiot rozstrzygania w zakresie objętym cofnięciem pozwu. Postępowanie powinno być umorzone, co jednak nie oznacza, by skutki procesowe i materialnoprawne oświadczenia powstawały dopiero z momentem umorzenia postępowania.

Sytuacja procesowa może odmiennie ukształtować się jedynie wtedy, gdy sąd skorzysta z uprawnienia przyznanego mu w art. 203 § 4 k.p.c. i z przyczyn w nim wskazanych uzna cofnięcie pozwu (zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia) za niedopuszczalne. Należy podkreślić, że taka decyzja sądu jest radykalnym wkroczeniem w sferę zastrzeżoną dla strony i stanowi szczególne odstępstwo od zasady dyspozycyjności. Z tych względów stanowisko sądu, determinujące

w omawianym zakresie dalszy tok postępowania, musi zostać wyraźnie wyartykułowane i uzasadnione (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 r. IV CSK 110/07).

Artykuł 203 § 4 k.p.c., który poddaje cofnięcie pozwu kontroli sądu, nie określa co należy rozumieć przez sprzeczność z prawem lub z zasadami współżycia społecznego, czy też zmierzanie do obejścia prawa. Przepis ten nawiązuje - choć nie bezpośrednio - do regulacji zawartej w art. 58 k.c. i na tle tego przepisu należy więc oceniać, czy czynność powoda jest dopuszczalna. Należy przyjmować domniemanie tej zgodności, gdyż niezgodność musi wynikać wyraźnie z zebranego w sprawie materiału lub oświadczeń stron (postanowienie z dnia 8 czerwca 2007 roku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, I ACz 223/07).

Takiej sytuacji, a tym samym sprzeczności jak i obejścia prawa Sąd Okręgowy nie doszukał się w okolicznościach niniejszej sprawy. Uznać zatem należało, że powód cofając pozew skorzystał z prawa dysponowania przedmiotem procesu oraz przejawem odwołałości czynności procesowych. Brak zatem jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że znalazły zastosowanie przesłanki z cytowanego powyżej § 4, wyłączające możliwość związania Sądu cofnięciem pozwu. Skoro ustawa przewiduje niedopuszczalność ponownego rozpoznania sprawy jedynie w przypadku jej prawomocnego osądzenia, to nie można uznać by ponowne złożenie pozwu przed innym Sądem było sprzeczne z prawem. Istnieje możliwość dochodzenia roszczenia objętego niniejszym powództwem przed Sądem według wyboru powoda, bowiem właściwość miejscowa sądu badana jest tu jedynie na zarzut pozwanego.

W świetle powyższych okoliczności należało uznać, że doszło w sprawie do skutecznego cofnięcia pozwu przez powoda, czego konsekwencją była konieczność umorzenia w całości postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Dlatego też Sąd II instancji na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i postępowanie umorzył.

Natomiast za niezasadne uznać należało żądanie powoda zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Z literalnego brzmienia art. 203 § 2 k.p.c. wynika, że w przypadku cofnięcia pozwu zwrot kosztów postępowania przysługuje wyłącznie pozwanemu, o ile zgłosi w tym zakresie wnioski w wymaganym terminie. Od tej zasady zachodzi wyjątek w sytuacji, gdy podjęcie tej czynności procesowej wiązało się z zaspokojeniem powoda w toku postępowania. Taka sytuacja nie zachodzi jednakże w realiach przedmiotowej sprawy.

Wskazać także należy, iż mimo uwzględnienia apelacji nie zasądzono na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego. Do postępowania apelacyjnego doszło bowiem na skutek nieprawidłowej decyzji Sądu, a nie działań strony pozwanej. W tych warunkach Sąd Okręgowy zadecydował, iż zachodzi szczególnie uzasadniona podstawa do nie obciążania pozwanego kosztami na rzecz powoda. O kosztach zatem orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.